

УДК 636.598:636.082

Л.Я. СЛОБОДА, Н.М. ЗАГОРЕЦЬ, наукові співробітники

М.Д. ПЕТРІВ, кандидат сільськогосподарських наук

М.М. ХОМИК, Г.В. ТЕСАК, фахівці

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН

РЕПРОДУКТИВНІ ТА ПЕРО-ПУХОВІ ЯКОСТІ ОБРОШИНСЬКИХ СІРИХ ГУСЕЙ, СХРЕЩЕНИХ З ВЕЛИКОЮ СІРОЮ ПОРОДОЮ

Подано дані щодо несучості, інкубаційних якостей яєць та перо-пухової продуктивності оброшинських сірих гусей, схрещених з великою сірою породою. Встановлено, що за цими показниками найкраще поєднання було в II групі (оброшинський сірий гусак х велика сіра гуска).

Ключові слова: гуси, інкубаційні якості, несучість, заплідненість, вивід.

Дослідження вітчизняної і світової науки з питань птахівництва свідчать, що генетичний потенціал продуктивності птиці може бути реалізований тільки при повноцінній збалансованій годівлі [1–3]. За останні роки вчені удосконалили і успішно реалізують систему нормованої годівлі птиці за обмінною енергією, комплексом поживних і біологічно активних речовин.

Гуси за швидкістю росту, здатністю до перетравлення значної кількості зелених та соковитих кормів з високим вмістом клітковини внаслідок менших витрат концентрованих кормів на одиницю приросту живої маси, високою життєздатністю та за іншими господарсько-корисними ознаками мають ряд переваг порівняно з курми, індиками та качками [1–4]. Фактично лише здатність гусей високоякісно та у великих кількостях перетравлювати рослинну клітковину ставить їх на перше місце серед інших видів домашньої птиці. При цьому гуси дають людині продукти харчування, сировину для переробки та добрива при мінімальному використанні концентрованих кормів. Від гусей можна отримати делікатесний продукт – велику жирну печінку, на яку є попит на ринку Західної Європи, та перо-пухову сировину [4–6].

Актуальним у гусівництві є поліпшення відтворних якостей, збільшення виходу молодняка на гуску, збереженості гусенят, підвищення живої маси, зниження затрат корму. Таким чином,

© Слобода Л.Я., Загорець Н.М., Петрів М.Д.,
Хомик М.М., Тесак Г.В., 2012

Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2012. Вип. 54. Ч. II.

удосконалення вітчизняного генетичного матеріалу гусей можливе за наявності селекційних програм з використанням ефективних селекційних методів, і зокрема схрещувань.

Дослідження проводили в лабораторії дрібного тваринництва Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН та ПАФ “Піски” Миколаївського району Львівської області.

Основним методом племінної роботи є відбір і підбір особин з високими продуктивними якостями з метою одержання однотипної птиці, яка б відповідала запланованим параметрам продуктивності.

Селекційну роботу, спрямовану на закріплення стандартних для кожної породною групи ознак, проводили шляхом індивідуально-масового відбору. Перед початком племінного періоду самці та самки всіх породних груп були індивідуально оцінені за екстер'єром, типовістю оперення, живою масою. Протягом продуктивного періоду на груповому рівні проведено облік несучості, заплідненості, виводимості яєць, виводу молодняку. В добовому віці здійснено жорсткий відбір гусенят за екстер'єром.

З поголів'я гусей було сформовано три групи птиці, по 100 голів у кожній, які на період парування та яйцекладки (з січня до травня) знаходилися роздільно із забезпеченням належного рівня годівлі та режиму утримання. Облік несучості проводили щоденно з вирахуванням індексу форми яєць шляхом лінійного вимірювання та зважування і з відбором за цим показником та масою їх для інкубації. Нагромадження інкубаційних яєць та контроль за їх зберіганням проводили щонайбільше до 14 днів, після чого їх відправляли на інкубацію. Останню проводили згідно з відповідними інструкціями.

Молодняк, починаючи з одноденного віку, був помічений і поставлений на роздільне вирощування згідно з генотипом. Годівлю до 3-тижневого віку здійснювали спецкомбікормом.

Селекційно-племінну роботу проводили з використанням інструментальних методів та найновіших рекомендацій щодо застосування фізіолого-біохімічних маркерів (кров і перо-пухова сировина) з контролем екстер'єрних показників та аналізом їх методом варіаційної статистики.

Середня жива маса гусей на початок яйцекладки становила: оброшинських сірих – гуски 6,36 кг, гусаки 7,25 кг, великих сірих – гуски - 6,81 кг, гусаки – 7,48 кг.

Несучість тісно пов'язана з тривалістю періоду і циклічністю яйцекладки: між цими ознаками і несучістю існує досить висока позитивна кореляція. Між несучістю і запліднюваністю яєць кореляція майже відсутня.

1. Схема дослідів

♀	Породи і породні групи		
	I група	II група	III група
♂	OC ♂	OC ♂	BC ♂
OC ♀	X		
BC ♀		X	
OC ♀			X

Примітка: OC – оброшинська сіра, BC – велика сіра.

Зростання виробництва гусячого м'яса має відбуватися за рахунок збільшення маточного поголів'я, підвищення несучості і проценту виводу гусенят.

У результаті проведених досліджень встановлено, що найвищими показниками несучості відзначалася перша група (табл. 2).

2. Несучість та інкубаційні якості яєць

Показники	Група гусей		
	I	II	III
Тривалість яйцекладки, діб	99	94	97
Середня несучість, шт. яєць	39,0	38,1	38,5
Середня маса яйця, г	158,3	159,5	159,4
Довжина яйця, мм	82,5	84,1	83,5
Ширина яйця, мм	54,4	56,3	55,8
Індекс форми, %	65,9	66,9	65,4
Міцність шкаралупи, кг/мм ²	2,12	2,15	2,14
Товщина шкаралупи, мм	0,43	0,45	0,45

Визначено, що показник несучості в I групі становив 39,0 шт. яєць при середній масі яйця 158,3 г, в II групі – 38,1 шт. яєць при масі 159,5 г, в III групі – 38,5 шт. яєць при середній масі яйця 159,4 г на одну гуску. Отже, з наведених вище даних видно, що показник несучості у гусок I групи був вищим ніж у II групі на 0,9 % і на 0,5 % – порівняно з III групою.

Вищі показники довжини і ширини яєць були у гусок II групи в період інтенсивної яйцекладки, але значної різниці між групами не виявлено. Індекс форми яєць змінювався по-іншому – на початку яйцекладки він був дещо вищим ніж у період інтенсивної яйцекладки, тоді як в кінці він був найвищим. За цим показником вірогідної різниці не встановлено, як і за тривалістю яйцекладки, яка становила в середньому 3 місяці.

Вивчення інкубаційних якостей яєць (табл. 3) свідчить, що вища запліднюваність була у гусок I групи і становила 84,9 %, що на 0,6 % та 1,82 % більше порівняно з II та III групами. Відомо, що вивід гусенят залежить від запліднюваності, і у I групі цей показник становив 73,8 %, що на 0,3 % більше ніж у II групі (73,5 %) і на 0,9 % – порівняно з III групою (72,9 %). Одним із показників життєздатності гусей є збереженість під час вирощування. Для вивчення збереженості молодняку проводили щоденний облік загиблих гусей. Так, збереженість молодняку I групи становила 90,8 %, II групи – 91,2 % та III групи – 91,5 %. Найкращим цей показник був у гусей III групи.

3. Результати інкубації гусячих яєць, %

Група	Запліднюваність	Задохлики	Вивід гусенят
I	84,9	4,6	73,8
II	84,3	5,3	73,5
III	83,9	5,8	72,9

При вивченні перо-пухової продуктивності молодняку гусей I і II груп ми провели два прижиттєвих скування (у 11 та 18-тижневого віці) і дослідили фракційний склад одержаної сировини (табл. 4).

4. Фракційний склад перо-пухової сировини, отриманої шляхом прижиттєвого скування гусей, %

Група	Перо		Пух		Незріле		Засміченість	
	I скування	II скування	I скування	II скування	I скування	II скування	I скування	II скування
I	68,9	61,4	14,0	31,0	13,9	4,7	3,1	2,8
II	67,2	61,0	13,7	30,1	14,8	6,2	3,9	2,7
III	68,1	61,2	13,8	30,0	14,0	4,9	4,1	3,4

У сировині, одержаній при першому скуванні від гусей I групи, був дещо вищий відсоток пуху і менше незрілого пера і пуху. При другому скуванні порівняно з першим у середньому на 10 % зростає кількість пера і майже в три рази – пуху. Знизився вміст незрілого і засміченого пера і пуху. Статистично вірогідної різниці між групами за вмістом перо-пухової сировини ми не виявили, але у гусей I групи проявлялася тенденція до поліпшення перо-пухових якостей.

Висновки

1. Встановлено, що після схрещування оброшинських сірих гусей з великою сірою породою найкраща несучість була у птиці I групи (ОС♀ x ОС♂) і становила 39,0 шт. на голову.

2. Вивчення інкубаційних якостей дало такі результати: запліднюваність вища у I групі на 0,6 і 1,82 % відповідно від II і III груп.

3. Вивід гусенят у I групі був вищий від II і III груп відповідно на 0,3 і 0,9 %. Збереженість була найкращою у III групі і становила 91,5 %.

Література

1. Авраменко В. І. Утримування гусей / В. І. Авраменко. – Донецьк : Сталкер, 2001. – 64 с.

2. Боголюбский С. И. Селекция сельскохозяйственной птицы / С. И. Боголюбский. – М. : Агропромиздат, 1991. – 285 с.

3. Інкубація яєць сільськогосподарської птиці : метод. посіб. / під заг. ред. Бреславця В. О. – Х. : [Б. в.], 2001. – С. 27–30.

4. Краснощок В. Г. Удосконалення прийомів відбору гусей на підвищення відтворних якостей та перо-пухової продуктивності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук : спец. 06.02.01 «Розведення та генетика тварин» / В. Г. Краснощок ; Херсон. держ. аграр. ун-т. – Херсон, 2003. – 19 с.

5. Петров Ю. Є. Стан та перспективи розвитку племінного птахівництва в Україні / Ю. Є. Петров // Ефективне птахівництво та тваринництво. – 2002. - № 3. – С. 7–8.

6. Перо-пухові якості оброшинських сірих гусей / М. М. Хомин [та ін.] // Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. – 1994. – Вип. 39. – С. 82–84.